

ISQM-iga 1 nõutud kvaliteedijuhtimise süsteem ja selle hindamine

Angelika Ruubel / Audiitorkogud

Kersti Soodla / Audiitorteenuse OÜ

Robert Pirk / OÜ E-Audit

Järgneva ettekande jooksul:

- ▶ Tuletame meelde eelmisel aastal jõustunud standardi nõudeid
- ▶ Jagame näiteid kahe audiitorettevõtja praktikast
- ▶ Käsitleme põhjalikumalt monitoorimise ja kvaliteedi juhtimise süsteemi (KJS) hindamise tegevusi

Lisamaterjalid

▶ IFAC

- ▶ <https://www.iaasb.org/publications/isqm-1-first-time-implementation-guide>
- ▶ <https://www.ifac.org/flysystem/azure-private/publications/files/IFAC-quality-management-small-firm-implementation-installment-one.pdf>
- ▶ <https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2023-09/IFAC-Quality-Management-Series-installment-2-detailed-implementation-plan.pdf>

▶ Met.kom.

- ▶ Kvaliteedi eesmärgid, neid ohustavad näidisriskid ja näidisvastused ([xlsx](#))

▶ Audiitorkogu koolitus

- ▶ [Kvaliteedijuhtimine audiitorettevõtjas \(muutunud kvaliteedijuhtimise standardid\)](#)

Kvaliteedi juhtimise standardid

Standard	Kehtima hakkamise kuupäev
ISA (EE) 220 (muudetud) Finantsaruannete auditi kvaliteedijuhtimine	Kehtib 15. detsembril 2022 või pärast seda algavate perioodide finantsaruannete auditite kohta
ISQM (EE) 1 (Täiendatud) Kvaliteedijuhtimine ettevõtete puhul, mis viivad läbi finantsaruannete auditeid või ülevaatusi või muid kindlustandvaid või seonduvate teenuste töövõtte	Kehtib alates 15. detsember 2022, kohustuslik KJS hindamine tuleb teha aasta jooksul ehk 15.detsembriks 2023
ISQM (EE) 2 Töövõtu kvaliteedi ülevaatused	Kehtib 15. detsembril 2022 või pärast seda algavate perioodide finantsaruannete auditite ja ülevaatuste kohta ning 15. detsembril 2022 või pärast seda algavate muude kindlustandvate ja seonduvate teenuste töövõttude kohta

Kvaliteedijuhtimise süsteemi (KJS) komponendid

Ettevõtte riskide hindamise protsess	AEV juurutatud protsess
Valitsemine ja liidriks olemine	Loob keskkonna, milles KJS toimib
Asjassepuutuvad eetikanõuded	
Kliendisuhete ja töövõtude aktsept ja jätkamine	Peamised erivaldkonnad, mis on töövõtu läbiviimiseks fundamentaalsed
Töövõtu läbiviimine	
Ressursid	Võimaldavad teiste komponentide toimimist
Informatsioon ja infovahetus	
Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess	AEV juurutatud protsess

Millised täiendavad nõuded ISQM 1 toonud on

Ettevõtte riskide hindamise protsess	Sellise protsessi loomine on nõue, mida seni olnud ei ole. Sisuliselt tuli läbi viia meie senise kvaliteedikontrollisüsteemi audit, seada kvaliteedieesmärgid, tuvastada ja hinnata riskid ning tuvastada, kas senistes protseduurides või poliitikates võib olla lünki. Vastuste väljatöötamine.
Valitsemine ja liidriks olemine	Siin ja mujal uus nõue püstitada kvaliteedieesmärgid. Senisest täpsemad ja konkreetsemad nõuded juhtkonnale, võimalik, et ka poliitikad tuli selles osas täiendada ning võibolla vajas täiendavate tegevuste juurutamist.
Asjassepuutuvad eetikanõuded Kliendisuhete ja töövõtude aktsept ja jätkamine Töövõtu läbiviimine	Eetika-alased ning aktsepteerimis- ja jätkamise nõuded ning töövõtu läbiviimise komponendid on mõlemas standardis sarnased, kuid poliitikad vajasid ülevaatamist ISQM 1 kvaliteedieesmärkide valguses.
Ressursid	Varasem ISQC 1 keskendus inimressursile, ISQM 1 käsitleb lisaks tehnoloogilisi ja intellektuaalseid ressursse ning teenuseosutajaid. On tõenäoline, et nendega seoses tuvastasid AEV-d täiendavaid riske, mis vajasid uusi/täiendavaid vastuseid.
Informatsioon ja infovahetus	See komponent on uus, võibolla tuvastasid AEV-d täiendavaid riske, mis vajasid uusi/täiendavaid vastuseid
Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess	Mõned monitoorimistegevused jäid kindlasti samaks, kuid kui tõusetus täiendavaid riske ja uusi vastuseid, siis nagu uuenenud süsteemi puhul ikka, vajab ka see protsess ülevaatamist ning standard annab täpsemad nõuded puuduste korrigeerimise meetoodika osas.

Näiteid praktikast

Tegevuskava loomine

- ▶ **Ettevõtte sisene rollide ja kohustuste määramine, ehk kes mida teeb**
- ▶ **Olemasolevate juhendite ülevaatus ja kaardistamine**
 - ▶ Olemas olevad poliitikad ja protseduurid / kvaliteedikontrolli käsiraamat
 - ▶ RahaPTS-ga kohustuslikud protseduurireeglid
 - ▶ Auditi metoodika/tarkvara/dokumenteerimise pakett vms
 - ▶ Personalipoliitika/kodukord
 - ▶ Jm asjassepuutuv
- ▶ **Eesmärkide kehtestamine ja riskide kaardistamine ja nende hindamine**
- ▶ **Vastuste väljatöötamine**
 - ▶ Olemasolevate poliitike ja protseduuride kriitiline ülevaatus ja vajadusel kohandamine, täiendamine
 - ▶ **Võimalike lünkade tuvastamine ja täitmine**
 - ▶ ...see mis enam ei ole vajalik, kustutada
- ▶ **Monitoorimisplaani koostamine**
- ▶ **KJS hindamise tähtaja määramine**

Riskipõhine lähenemine kvaliteedieesmärkide saavutamiseks

Kehtesta kvaliteedieesmärgid

- ▶ ISQM 1 näeb ette tulemuspõhised süsteemi komponentidega seotud kvaliteedieesmärgid
- ▶ AEV seab täiendavad kvaliteedieesmärgid mida peab vajalikuks KVJS eesmärkide saavutamiseks

Tuvasta ja hinda kvaliteediriske

- ▶ AEV mõistab tingimusi, sündmusi, asjaolusid, tegevusi või tegevusetust, mis võiksid nende eesmärkide saavutamist takistada
- ▶ Hinda neid riske

Disaini ja rakenda vastused riskidele

- ▶ AEV kavandab ja rakendab vastused nende riskidele
- ▶ ISQM 1 sisaldab ettenähtud, kuid mitte ammendavaid, vastuseid
- ▶ ISQMis hallil põhjal direktiivi nõuded ka

Tuvasta info, mis viitab, et muudatused on vajalikud

- ▶ Kui AEV töövõttudes on muutusi, või ilmnevad need monitoorimise ja korrigeerimise protsessi käigus, siis AEV:
 - ▶ Seab täiendavad kvaliteedieesmärgid
 - ▶ Muudab või lisab kvaliteediriskid ja vastused nende riskidele

Kvaliteedi eesmärgid, neid ohustavad näidisriskid ja näidisvastused (met.kom-i juhendid)

Kvaliteedijuhtimissüsteemi komponent	ISQM 1 kvaliteedi eesmärgid	Näidisriski kirjeldus	Vastuste näited	
Valitsemine ja liidriks olemine	<p>AEV demonstreerib pühendumist kvaliteedile töökultuuri kaudu, mis tunnustab ja tugevdab:</p> <ul style="list-style-type: none"> *AEV rolli avaliku huvi teenimisel, viies järjepidevalt läbi kvaliteetseid töövõtte; *kutse-eeetika, väärtuste ja hoiakute olulisust; *kõigi töötajate kohustust ja ootusi neile seoses kvaliteediga töövõttudes või kvaliteedijuhtimise süsteemi raames ja kvaliteedi tähtsust ettevõtte strateegilistes otsustes ja tegevustes, sh ettevõtte finants- ja tegevuste prioriteetides 	AEV ei jõusta pühendumist kvaliteedile töökultuuri kaudu	<p>*AEV-e juhtkonnas on määratud kvaliteedi eest vastutav(ad) isik(ud), on kirjeldatud kvaliteedialased rollid ning kvaliteedialaste töötundide kohta antakse aru.</p> <p>*AEV-e sisesed regulatsioonid sisaldavad viiteid aktsepteeritavatele kutse-eeetika põhimõtetele, väärtustele ja hoiakutele ning tegevustele/tagajärjele, kui neid ei järgita.</p> <p>*AEV-s on pidev kvaliteedialane kommunikatsioon töötajate ja teenuseosutajatega, sh monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga seoses, ning seda on võimalik tagantjärele demonstreerida.</p> <p>*AEV-s on poliitika ja protseduurid kvaliteedialaste kaebuste menetlemiseks ja lahendamiseks.</p> <p>*AEV-s strateegia sisaldab kvaliteedieesmäärke ning nende saavutamiseks tehtavaid tegevusi ja finantse.</p> <p>*Väärtuste põhine värbamine.</p> <p>*AEV sisekoolitused on ülesehitatud selliselt, et rõhutatakse kutse-eeetika, väärtuste ja hoiakute olulisust ja ootust töötajatele kvaliteetsete töövõttude läbiviimise osas.</p>	
	Liidritel on kohustus ja vastutus seoses kvaliteediga	Kõik või mõned juhtkonna liikmed ei ole otseselt seotud ega vastuta kvaliteedi arendamise ja juhtimise eest AEV-s	*AEV audiitorite/partnerite ametijuhendites vm samaväärses dokumendis on fikseeritud vastutusvaldkonnad seoses kvaliteediga.	*AEV audiitorite/partnerite eesmärkide seadmisel ning tulemuste hindamisel ja kasumi jagamisel võetakse arvesse kvaliteedialaseid asjaolusid.
	Liidrid tõendavad pühendumist kvaliteedile oma sammude ja käitumisviiside kaudu	Liidrid ei pühendu kvaliteedile ja/või ei ole nende pühendumine läbi nende käitumisviisi ja konkreetsete tegevuste teistele nähtav	*AEV-e juhtkonnas on määratud kvaliteedi eest vastutav(ad) isik(ud), on kirjeldatud kvaliteedialased rollid ning kvaliteedialaste töötundide kohta antakse aru.	<p>*AEV-s on kvaliteedijuhtimise süsteem koos monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga.</p> <p>*AEV liidrite kvaliteedialaseid tegevusi ja sõnumeid kommuniqueeritakse ülejäänud AEV-le perioodiliselt, sh monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi tulemusi.</p> <p>*Töövõtu meeskonna liikmena/vastutava partneri/töövõtu kvaliteedi ülevaataja ülesannetes demonstreerivad AEV juhid pühendumist kvaliteedile töövõtu tasemel</p>

Komponent: valitsemine ja liidriks olemine

Kvaliteedieesmärk	Kvaliteedirisk	Riski hinnang	Vastus
Liidrid tõendavad pühendumist kvaliteedile oma sammude ja käitumisviiside kaudu	Audiitorid (liidrid) ei pühendu kvaliteedile ja/või ei ole nende pühendumine läbi nende käitumisviisi ja konkreetsete tegevuste teistele nähtav	Keskmine	<ol style="list-style-type: none">Iganädalastel koosolekutel räägitakse keerukatest situatsioonidest auditites, avatud suhtlemine ja infovahetus nii audiitorite kui assistentide vahel.Monitoorimistegevused, mille tulemused on avalikud.
Ressursivajadused, sealhulgas finantsressursid, on planeeritud ning ressursse hangitakse, jaotatakse või määratakse viisil, mis on vastavuses ettevõtte pühendumisega kvaliteedile	Ressursivajadust ei ole planeeritud piisavalt, et oleks aega pühendada kvaliteedile	Keskmine	<ol style="list-style-type: none">KJS komponentidele on määratud vastutajad, kellel on oma ajakood, kus kajastada kvaliteedi eesmärkide jaoks aeg.Tööd on planeeritud nii, et iga kuu oleks võimalik pühendada ka kvaliteediteemadele (on olemas nii ajaline kui rahaline eelarve).
Liidritel on kohustus ja vastutus seoses kvaliteediga	Kõik audiitorid (liidrid) ei võta kvaliteedieesmärke piisavalt tõsiselt ja seetõttu AEV kvaliteet ja maine halvenevad.	Madal	<ol style="list-style-type: none">Perioodiliselt vaadatakse üle üksteise töid, iga audiitor vaatab igas kuus üle vähemalt 2 teise audiitori tööd, tulemused kommunikeeritakse kirjalikult, vajadusel arutatakse läbi.Eeskujuks olemine kvaliteedi osas on meil au sees, ilusad tööpaberid iga audiitori uhkus.

Komponent: kliendisuhete ja töövõttude aktsept ja jätkamine

Kvaliteedieesmärk	Kvaliteedirisk	Riski hinnang	Vastus
Ettevõtte otsustused selle kohta, kas aktsepteerida või jätkata kliendisuhet või spetsiifilist töövõttu, on asjakohased, tuginedes: (ii) ettevõtte suutlikkusele viia töövõtt läbi kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega	AEV aktsepteerib töövõtu, mille kvaliteetseks läbiviimiseks puudub piisav ajaline ressurss	Aktsepteerimisi esineb sageli. Riski realiseerumine on keskmise kuni suure mõjuga	<ol style="list-style-type: none">1. Aktsepteerimise käigus ja hinnapakumiste koostamisel koostatakse eelarve, milles prognoositakse aktsepteerimise käigus kogutud info põhjal töö ajalist mahtu võttes arvesse ka kvaliteedieesmärkide saavutamise seotud tegevustele kuluvat aega. Töövõtu hind kujuneb planeeritud ajakulu ja tunnihinna korrutisena.2. Peetakse arvestust selle kohta, kui palju on lepinguid sõlmitud ja kui palju töötunde on nende lepingute täitmiseks planeeritud. Planeeritud töötunde kõrvutatakse kollektiivi tööajafondiga, kui kokkulepitud tööde maht jõuab kriitilise piirini, lõpetatakse pakkumuste esitamine sellesse hooaega.
	AEV aktsepteerib sellise töövõtu, mille läbiviimiseks ei ole AEV töötajatel piisavalt pädevust	Aktsepteerimisi esineb sageli, keerulisi töövõtte harvem. Riski realiseerumine on suure mõjuga	<ol style="list-style-type: none">1. AEV ei aktsepteeri avaliku huvi üksusi2. Kõik aktsepteerimised vaatab üle partner3. Aktsepteerimise käigus kogutakse piisav info saamaks aru ettevõtte tegevusvaldkonnast ja koostatavatest aruannetest, et hinnata AEV kollektiivi pädevuse piisavust4. AEV-s on kehtestatud aktsepteerimiseks standardiseeritud tööpaber /küsimustik ning kogutakse infot erinevatest allikates5. Aktsepteerimise käigus arutatakse aktsepteerimise võimalikkust AEV audiitoritega

Komponent: asjassepuutuvad eetikanõuded

Kvaliteedieesmärk	Kvaliteedirisk	Riski hinnang	Vastus
<p>AEV ja selle personal:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) saavad aru asjassepuutuvatest eetikanõuetest, mida ettevõtte ja ettevõtte töövõtude suhtes kohaldatakse, ning(ii) täidavad oma kohustusi seoses asjassepuutuvate eetikanõuetega, mida kohaldatakse ettevõtte ja ettevõtte töövõtude suhtes	<p>AEV ja töötajad ning muud asjakohased isikud</p> <ul style="list-style-type: none">ei saa aru eetikanõuetest, mida ettevõtte ja ettevõtte töövõtude suhtes kohaldatakseei täida oma kohustusi seoses eetikanõuetega	Keskmine	<ol style="list-style-type: none">Eetikanõuete tutvustamine värbamisel ja nende pidev meelde tuletamine (sh läbi eeskuju)Igakuised 1:1 vestlused ja kord aastas arenguestlusSõltumatus kinnitamineKoolitusnõuete täitmine ja koolitusplaan iga töötaja jaoks
<p>Muud isikud, sh teenuseosutajad, rakendatakse samu eetikanõudeid, mida kohaldatakse ettevõtte ja ettevõtte töövõtude suhtes:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) saavad aru asjassepuutuvatest eetikanõuetest, mida neile rakendatakse, ning(ii) täidavad oma kohustusi seoses asjassepuutuvate eetikanõuetega, mida neile rakendatakse	<p>Teenuseosutajad:</p> <ul style="list-style-type: none">ei saa aru eetikanõuetest, mida ettevõtte ja ettevõtte töövõtude suhtes kohaldatakseei täida oma kohustusi seoses eetikanõuetega	Madal	<p>Kui kasutatakse teenuseosutajaid, siis on nendega sõlmitud vajalikud kokkulepped kirjalikult, sh mis võtavad arvesse asjassepuutuvaid eetikanõudeid jm asjassepuutuvaid nõudeid ning need nõuded räägitakse ka üle ning sõltumatus kohta alati kirjalik kinnitus.</p>

Komponent: töövõtu läbiviimine

Kvaliteedieesmärk	Kvaliteedirisk	Riski hinnang	Vastus
Töövõtu meeskonnad saavad aru töövõttudega seotud kohustustest ja täidavad neid, sh on rakendatavuse korral töövõtu partneritel üldine kohustus seoses töövõtu kvaliteedi juhtimise ja saavutamisega ning piisava ja asjakohase kaasatusega kogu töövõtu vältel	Kohustusi ei mõisteta	Esinemise tõenäosus: keskmine Mõju realiseerumisel: väike kuni suur	<ol style="list-style-type: none">1. Protseduurid ja poliitikad, mis näevad ette, et töövõtu meeskonna suurema kogemusega liikmed vaatavad üle väiksema kogemusega liikmete töö ja sätestavad sellise ülevaatamise korra, sh töövõtupartneri poolse ülevaatamise põhimõtted.2. Töörühma koosolekud, kus selgitatakse lähenemisviisi ja iga liikme ülesandeid, mis on märgitud ka töövõtu plaanis3. AEV sisemised ja välised koolitused AEV töötajatele. Koolituste planeerimisel võetakse arvesse töövõttude käigus selgunud asjaolusid, mis on probleeme tekitanud.
Töövõtu dokumentatsioon pannakse kokku õigel ajal pärast töövõtuaruande kuupäeva ning seda hoitakse ja säilitatakse asjakohaselt, et täita ettevõtte vajadused ja olla vastavuses seaduse, regulatsiooni, asjassepuutuvate eetikanõuete või kutsestandarditega	Töövõtu dokumentatsiooni ei panda kokku õigeaegselt pärast töövõtu aruande kuupäeva või seda ei archiveerita vastavalt kehtestatud nõuetele	Esinemise tõenäosus: keskmine Mõju realiseerumisel: suur	<ol style="list-style-type: none">1. Töövõtu aruande kuupäev registreeritakse süsteemis2. Juhtimissüsteem arvutab archiveerimise tähtaja3. Juhtimissüsteem kuvab nimekirja archiveerimata töövõttudest, mis on kõigile nähtav ja mille jälgimine on töövõtjuhtide igapäevane kohustus.4. Juhtimissüsteem teostab kontrolli ja edastab info töövõttude kohta, mis on märkega, et need on archiveerimisel, kuid millele ei ole töövõtu lõpetamise kuupäeva märgitud.

Komponent: ressursid

Kvaliteedieesmärk	Kvaliteedirisk	Riski hinnang	Vastus
Igale töövõtule määratakse töövõtu meeskonna liikmed, sealhulgas töövõtu partner, kellel on asjakohane pädevus ja võimekus, sealhulgas antakse neile piisavalt aega, kvaliteetsete töövõttude järjepidevaks läbiviimiseks	<ol style="list-style-type: none">Meeskonna liikmetel puuduvad vajalikud oskused ja kogemusedLiikmele määratud aeg ei ole piisav kvaliteetse töö tegemiseksTöövõtu ressursivajadust ei monitoorita piisavalt ja ei vajaduse muutusele ei suudeta reageerida	Keskmine	<ol style="list-style-type: none">Igale töövõtule koostatakse detailne eelarveAeg planeeritakse päeva täpsusega iga meeskonnaliikme Google'i kalendrisTöövõtu aktsepteerimisel hinnatakse kas on olemas vaba ressurss vajaliku pädevusega;Perioodiline sihipärane koolitamine
Asjakohaseid intellektuaalseid ressursse hangitakse või arendatakse välja, rakendatakse, säilitatakse ja kasutatakse, et võimaldada ettevõtte KJS-i kasutamist ja kvaliteetsete töövõttude järjepidevat läbiviimist, ning need intellektuaalsed ressursid on rakendatavuse korral kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevad nõuetega	Kasutatav tööpaber/dokumenteerimise vahend ei vasta nõuetele	Keskmine	<ol style="list-style-type: none">Töövõttude läbiviimise meetoodika vastavust arvestuse ja tehnoloogiate arengule hinnatakse regulaarselt vähemalt kord aastas ning kontrollitakse meetoodika kooskõla kutsestandarditega. Nt nüüd on muutunud ISA 220Iga töövõttu alustatakse värskel, selle aasta tööpaberipõhjal.Kui tööpaberipõhjad muutuvad, siis toimub infotund kõigile tehtud muudatustest
Asjakohaseid tehnoloogilisi ressursse hangitakse või arendatakse välja, rakendatakse, säilitatakse ja kasutatakse, et võimaldada ettevõtte KJS-i kasutamist ja töövõttude läbiviimist	Ei ole tagatud IT-st tulenevad konfidentsiaalsusnõuded, andmete säilivus	Madal	Kohustuslikud paroolid, kaheastmeline autentimine Igapäevane back-up pilve (Google Drive ja Dropbox)

Komponent: informatsioon ja infovahetus

Kvaliteedieesmärk	Kvaliteedirisk	Riski hinnang	Vastus
Asjakohast usaldusväärset infot vahetatakse kogu ettevõttes ja töövõtu meeskondadega, sh: (i) edastatakse info personalile ja töövõtu meeskondadele ning info olemus, ajastus ja ulatus on piisav, et võimaldada neil aru saada oma kohustustest, mis on seotud KJS-s tegevuste või töövõttude läbiviimisega, ja neid täita.	AEV töötajad ei saa ajakohast infot muudatuste kohta tööpaberites või muus kvaliteedijuhtimise süsteemi osas	Esineb harva, mõju võib olla väike kuni suur	<ol style="list-style-type: none">1. Regulaarsed kollektiiviülesed koosolekud, kus arutatakse läbi muudatused KJS-is.2. Sisemised koolitused kvaliteedijuhtimise süsteemi komponentide muutuste kohta
	Infot ei sisestata töövõttude ja tööaja kohta täpselt või aegsasti	Infot edastatakse sageli, võimalik mõju keskmine	<ol style="list-style-type: none">1. AEV-s on määratud isik, kelle ülesandeks on iganädalaselt monitoorida sisestatud tööaega ning kes vajadusel meelde tuletab, et see on vaja kirja panna2. Kogutud andmete põhjal on loodud kontrollaruandeid ja viiakse läbi kontrollid, et kasutatavatesse süsteemidesse sisestatud info on täielik ja piisav
(ii) personal ja töövõtu meeskonnad edastavad infot ettevõttele KJS-is tegevuste või töövõttude läbiviimisel;	AEV ei saa infot kaebuste kohta mis võivad viidata õigusnormi rikkumisele või KJS-i kitsaskohtadele	Esineb harva, potentsiaalselt suure mõjuga	<ol style="list-style-type: none">1. <u>Ettevõtte kehtestab poliitika või protseduurid vastu võtmaks, uurimaks ja lahendamaks kaebusi ja süüdistusi selle kohta, et töö ei ole tehtud kooskõlas kutsestandardite ning rakendatavate seadusest ja regulatsioonist tulenevate nõuetega, või mittevastavuse kohta käesoleva ISQMi alusel kehtestatud ettevõtte poliitikatele või protseduuridele; (vt lõigud A120–A121)</u>2. Kaebuste ja rikkumiste osas peetakse registrit3. Tööfailide inspekteerimise/monitoorimise tulemusi edastatakse AEV-le õigeaegselt

Dokumentatsioon

Peab koostama piisava KJS-i dokumentatsiooni

- ▶ Toetab töötajate järjepidevat arusaamist KJS-st, sh oma rollidest ja kohustustest seoses töövõttude ja KJS-ga
- ▶ Toetab vastuste järjepidevat rakendamist ja kasutamist
- ▶ Annab tõendusmaterjali vastuste väljatöötamise, rakendamise ja kasutamise kohta, et toetada KJS-i hindamist
- ▶ Nimetab isiku, kellel on lõplik kohustus ja vastutus seoses KJS-ga
- ▶ Ettevõtte kvaliteedieesmärgid ja riskid
- ▶ Vastuste kirjeldus ja kuidas ettevõtte vastused käsitlevad kvaliteediriske
- ▶ Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi puhul:
 - ▶ Tõendusmaterjal läbiviidud monitoorimistegevuste kohta
 - ▶ Tähelepanekute hindamine, tuvastatud puudused ja nende algpõhjused
 - ▶ Heastavad sammud ning nende väljatöötamise ja rakendamise aeg
 - ▶ Monitoorimist ja korrigeerimist käsitleva infovahetuse aeg
 - ▶ Alus, mille põhjal on jõutud järeldusele KJS-toimimist hinnates

Kus me täna olema peaksime

Tehtud

ISQM-iga 1 nõutud kvaliteedieesmärgid on seatud

Riskid tuvastatud ja hinnatud

Vastused väljatöötatud, poliitikad ja protseduurid uuendatud

KJS - loodud ja rakendatud

KJS – dokumenteeritud

Vaja teha

Ülevaatamine, vajadusel muutmine ja täiendamine

Ülevaatamine, vajadusel muutmine ja täiendamine

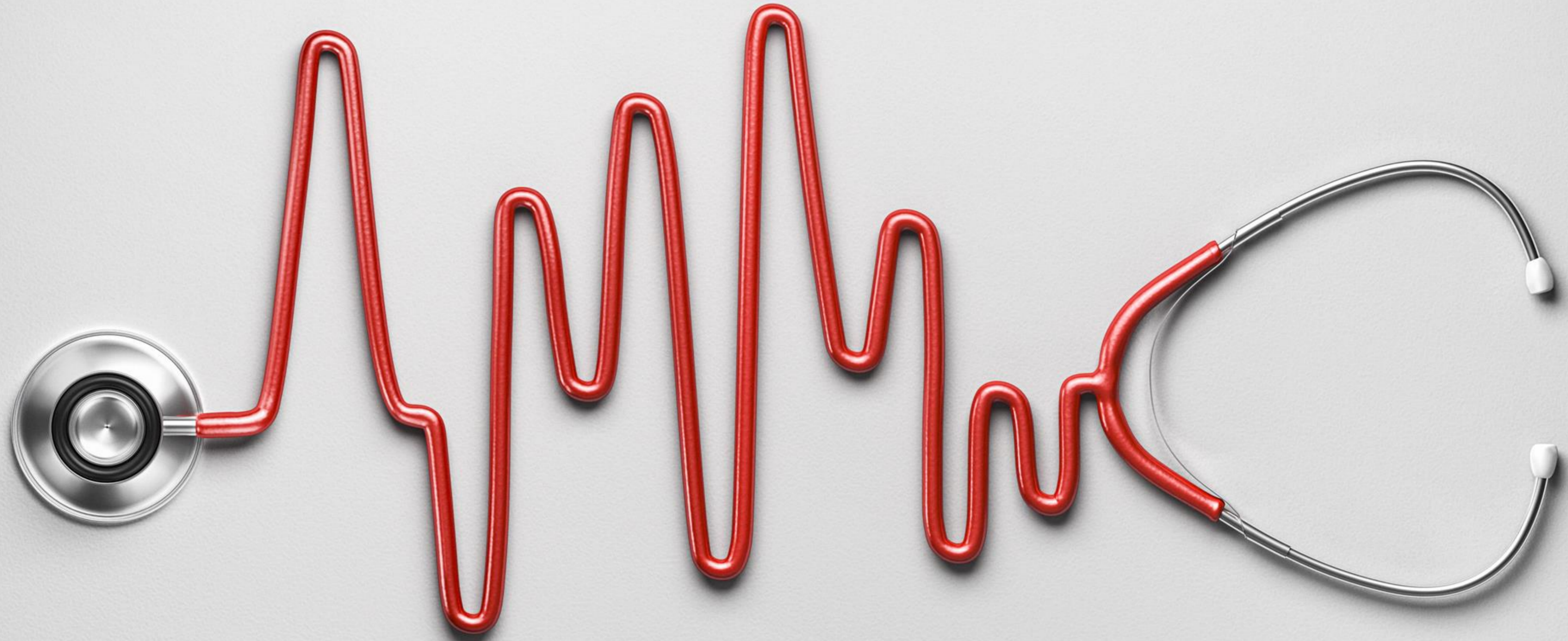
Monitoorimine ja korrigeerimine

Töövõtu läbiviimise metoodika vajadusel täiendatud (ISA 220 muudatused)

KJS hindamine hiljemalt 15. detsembriks 2023

Monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess

 Ennetav, kogu süsteemi tervikuna käsitlev monitoorimine ja õigeaegne ning tõhus korrigeerimine/heastamine

Monitoori

- Süsteemi monitooritakse tervikuna
- Monitoorimistegevuse olemus, ajastus ja ulatus on AEV kohandada, tuginedes ISQM 1-s kirjeldatud teguritele
- Lõpetatud töövõttude inspekteerimine – ISQM-i kõrgendatud fookus riskipõhisele valikule

Kaalu leide ja tuvasta puudused

- ISQM 1 sisaldab raamistikku leidude/tähelepanekute kaalumiseks ja puuduste tuvastamiseks ning nende tõsiduse ja läbivuse hindamiseks
- AEV peab uurima vajakajäämistest juurpõhjuseid

Kavanda ja rakenda vastused

- AEV korrigeerib/heastab puudused asjakohaselt vastavalt algpõhjus(t)ele
- Liidrid peavad tuvastama, kas korrigeerivad sammud on tõhusad

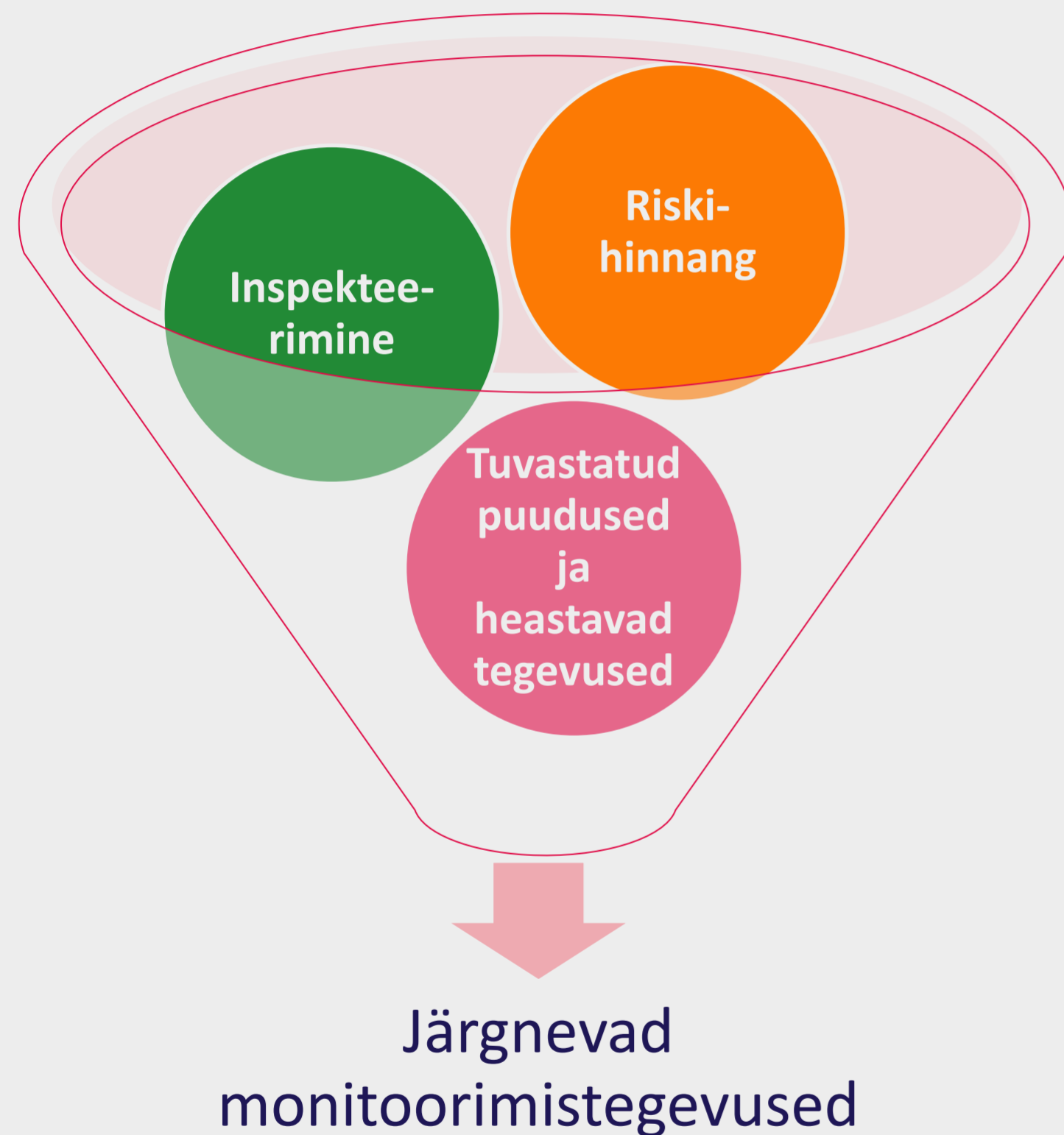

Monitoori

- ▶ Kohustus kehtestada monitoorimis- ja korrigeerimisprotsess
- ▶ Kohustus töötada välja ja läbi viia monitoorimistegevusi puuduste tuvastamiseks
- ▶ Olemuse, ajastuse ja ulatuse kindlaksmääramisel võtta arvesse:
 - ▶ Riskidele antud põhjused
 - ▶ Vastuste väljatöötamist
 - ▶ Ettevõtte riskide hindamise protsessi ning monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessi väljatöötamist
 - ▶ Muutusi kvaliteedijuhtimise süsteemis
 - ▶ Varasemate monitoorimistegevuste tulemusi ja kas heastavad sammud puuduste käsitlemiseks olid tulemuslikud
 - ▶ Muud asjassepuutuvat infot, sh kaebusi ja süüdistusi selle kohta, et töö ei ole tehtud kooskõlas standardite ja seaduse nõuetega, või mittevastavuse kohta ISQM-i alusel kehtestatud AEV P/P-dele, väliste inspekteerimiste tulemusel saadud info ja teenuseosutajatelt saadud info.
- ▶ Hõlmama peab lõpetatud töövõttude inspekteerimist, vähemalt 1 fail partneri kohta tsüklilisel alusel
- ▶ P/P-d peavad nõudma, et monitoorijal peab olema pädevus ja võimekus, sh piisav aeg, ning käsitlema monitoorijate objektiivsust

Millest alustada?

- ▶ Juba tuttavast inspekteerimisest (võib kasutada AK juhendmaterjale, sh monitoorimine+ teenuse osaks olevat küsimustikku) regulaarselt teatud ajatsükli jooksul
- ▶ Milliseid puudujääke on tuvastatud?
- ▶ Millised on olnud hiljutised muudatused?
 - ▶ Uus riskide hindamise protsess, kuidas see toimus ja toimib?
 - ▶ Kas vastused on asjakohased?
- ▶ Kas ja milliseid täiendavaid monitoorimistegevusi on vaja vastavalt riskihinnangule (sh riskihinnangu põhjustest tulenevalt)?
- ▶ Näiteks võib teatud vastuste väljatöötamisel juba ette näha monitoorimise plaani.

Kaalu leide ja tuvasta puudused

- ▶ Tuleb määrata kindlaks, kas esineb puudusi, sh monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessis
- ▶ Peab hindama puuduste tõsidust ja läbivust:
 - ▶ puuduste algpõhjuste uurimise teel
 - ▶ hinnates puuduste mõju KJS-le individuaalselt ja koosmõjus teiste tuvastatud puudustega

Pidev infovahetus seoses monitoorimise ja korrigeerimisega

- ▶ Otseliin nende vahel, kellel on tegevuspõhine kohustus seoses KJS-ga ja lõplik kohustus, et vahetada õigel ajal infot:
 - ▶ läbiviidud monitoorimistegevuste kirjelduse kohta;
 - ▶ tuvastatud puuduste, sealhulgas selliste puuduste tõsiduse ja läbivuse kohta ning
 - ▶ heastavate sammude kohta
- ▶ AEV peab nende asjaolude kohta edastama infot meeskondadele ja muudele isikutele, kellele on määratud tegevused KJS-s

Kavanda ja rakenda vastused

- ▶ Tuleb välja töötada heastavad sammud, mis vastavad algpõhjuse analüüsi tulemustele, ja neid rakendada
- ▶ Isikud, kellel on tegevuspõhine kohustus seoses monitoorimis- ja korrigeerimisprotsessiga, peavad hindama, kas heastavad sammud:
 - ▶ on asjakohaselt välja töötatud tuvastatud puuduste ja algpõhjuste käsitlemiseks ja kindlaksmääramiseks, et neid on rakendatud, ning
 - ▶ mida on rakendatud varem tuvastatud puuduste käsitlemiseks, on tulemuslikud.
- ▶ Kui heastavad sammud ei ole asjakohased või ei ole neid rakendatud, tuleb neid muuta nii, et need oleksid tulemuslikud

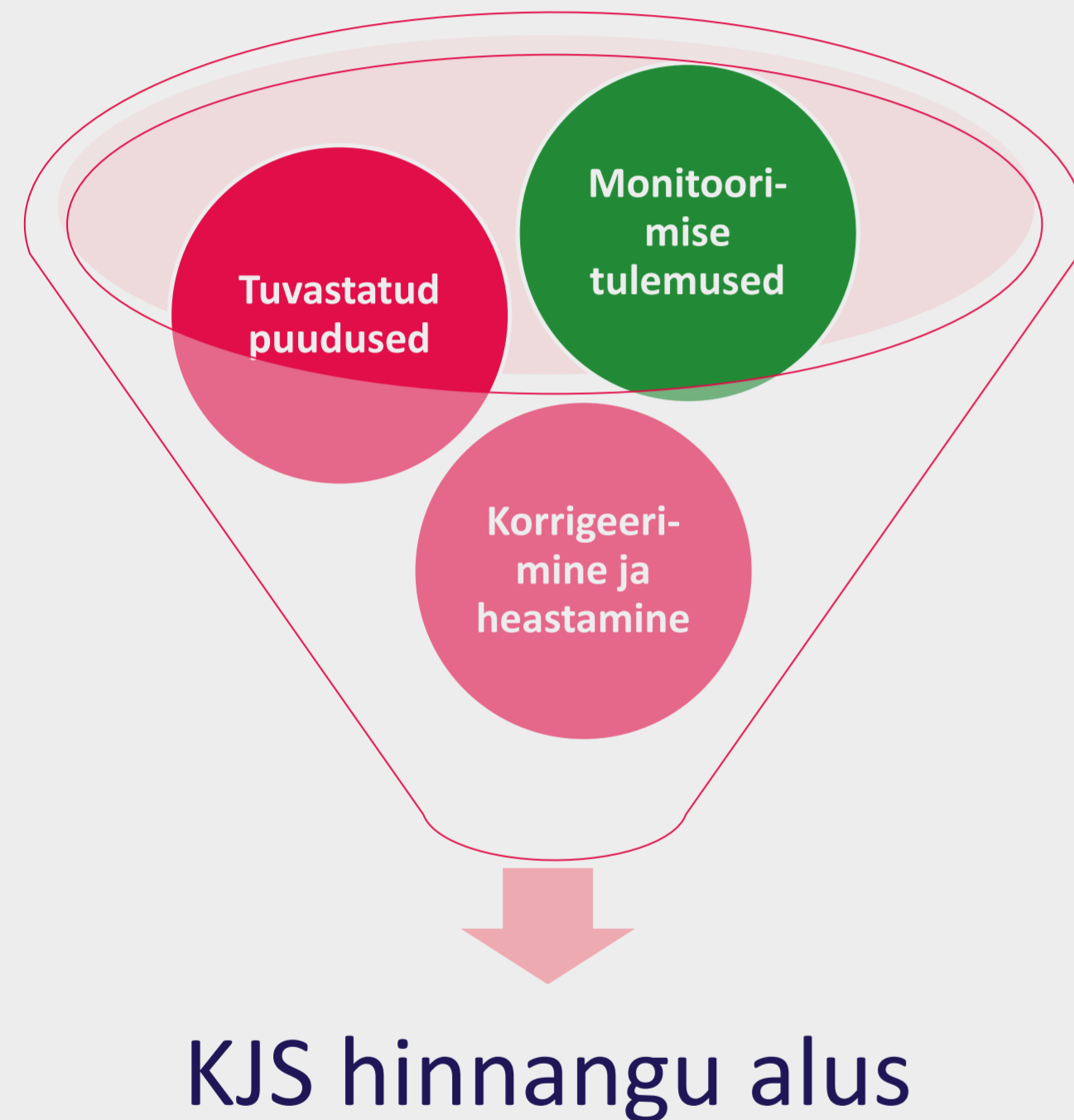

Tähelepanekud konkreetse töövõtu kohta

- ▶ AEV peab vastama olukorrale, kui tähelepanekud annavad märku sellest, et töövõtu puhul on jäetud nõutud protseduurid tegemata või välja antud aruanne võib olla mitteasjakohane.
- ▶ Need vastused peavad hõlmama:
 - ▶ Asjakohase sammu astumist, et olla standardite ja seadusest tulenevate nõuetega vastavuses ning
 - ▶ Mõjude arvesse võtmist ja asjakohase sammu astumist, sh kaaluda õigusnõu küsimist, kui leitakse, et aruanne ei ole asjakohane

KJS hindamine

- ▶ Hindamise peab tegema see, kellel on lõplik vastutus, mingi ajahetke seisuga ja vähemalt kord aastas
- ▶ Hindamise alusel järeldatakse AEV nimel ühte järgnevast:
 - a) KJS annab ettevõttele põhjendatud kindluse, et KJS-i eesmärgid saavutatakse;
 - b) Kui välja arvata asjaolud, mis on seotud tuvastatud puudustega, millel on tõsine, kuid mitte läbiv mõju KJS väljatöötamisele, rakendamisele ja kasutamisele, annab KJS ettevõttele põhjendatud kindluse, et kvaliteedijuhtimise süsteemi eesmärgid saavutatakse
 - c) KJS ei anna ettevõttele põhjendatud kindlust, et KJS eesmärgid saavutatakse
- ▶ Kui järeldus on b) või c), tuleb astuda asjakohaseid heastavaid samme viivitamatult ja
- ▶ Edastama infot
 - ▶ Ettevõtte sees töövõtumeeskondadele ja teistele, kellel on KJS tegevused ja kui see info on neile asjakohane
 - ▶ Välistele osapooltele kooskõlas vastavate nõutud P/P-ga infovahetuse kohta
- ▶ Töölaste tegevuste hindamine nende puhul, kes vastutavad KJS eest

ISA 220 Finantsaruannete auditi kvaliteedijuhtimine

Liidrite kohustused auditite kvaliteedi juhtimisel ja saavutamisel	Töövõtu partneri üldine kohustus seoses töövõtu kvaliteedi juhtimise ja saavutamisega; töökultuuri loomine, piisav kaasatus. Tegevused, mis kajastavad pühendumist kvaliteedile ja kehtestab oodatava käitumise.
Asjassepuutuvad eetikanõuded, sh sõltumatus	Arusaam eetikanõuetest ja nende rakendamine töövõtutingimustes; nõuete sh sõltumatus järgimist ähvardavate ohtude tuvastamine, hindamine, käsitlemine.
Kliendisuhete ja auditi aktsept ja jätkamine	Töövõtu partner määrab kindlaks, et aktsepti/jätkamise P/P on järgitud, kokkuvõttes asjakohased. Kogutud infoga arvestamine ja uue info valguses asjakohane reageerimine (kui uue info valguses oleks aktseptiotsus teistsugune).
Töövõtu läbiviimine	Suunamine, järelevalve ja ülevaatamine. Konsultatsioon. Töövõtu kvaliteediülevaatus. Eriarvamused.
Ressursid	Töövõtu partner määrab kindlaks, et töövõtu ajaks on õigel ajal kättesaadavaks tehtud piisavad ja asjakohased ressursid, on olemas kollektiivne asjakohane pädevus, sammude astumine, kui ei ole.
Monitoorimine ja korrigeerimine (M&K)	Arusaam ettevõtte M&K protsessist saadud infost ja kindlaksmääramine, kas ja kuidas on see konkreetsetes töövõtus asjakohane. Valvel olemine uue info suhtes ja edastama, kui on AEV M&K seisukohast asjassepuutuv.
Üldise kohustuse võtmine seoses kvaliteedi juhtimise ja saavutamisega töövõtu tasandil	Töövõtu partneri kaasatus on kogu auditi vältel piisav ja asjakohane, nii et on alus kindlaksmääramiseks, et tehtud märkimisväärsed otsustused ja kokkuvõttes on asjakohased, ning ISA nõuete järgimisel on arvesse võetud auditi töövõtu olemust ja tingimusi, selle mis tahes muutus ning ettevõtte seonduvaid P/P-e.

Asjassepuutuvad eetikanõuded, sh sõltumatus

- ▶ **Töövõtupartneril peab olema arusaam nendest eetikanõuetest sh sõltumatus, mis on konkreetsetes auditis kohaldatavad**
- ▶ **Töövõtupartner peab veenduma, et teisi liikmeid on nendest eetikanõuetest ja AEV vastavatest P/P-dest teavitatud, sh milles käsitletakse**
 - ▶ Eetikanõuete sh sõltumatust mittetäitmise ohtude tuvastamine, hindamine ja käsitlemine
 - ▶ Olukordi, mis võivad põhjustada nende nõuete rikkumist ja liikmete kohustusi rikkumisest teavitada
 - ▶ Meeskonnaliikmete kohustusi, kui nad saavad teada auditi kliendi seadustele ja regulatsioonidele mittevastavusest (ISA 260)
- ▶ **Töövõtu partner on kogu auditi jooksul valvas võimalike rikkumiste suhtes, teeb vajadusel vaatlusi ja järelepärimisi**
- ▶ **Kui on viiteid rikkumistele, peab ta asjaolusid hindama ja vajadusel astuma samme**
- ▶ **Enne auditi aruande väljastamist kindlaksmääramine, et nõuded on täidetud**

Kliendisuhete ja auditi aktsepteerimine ja jätkamine

▶ Töövõtupartner peab

- ▶ määrama kindlaks, kas AEV P/P-e on aktsepteerimisel järgitud ja kas kokkuvõttes on asjakohased
- ▶ võtma arvesse info, mis on kogutud aktsepteerimise ja jätkamise protsessis, auditi planeerimisel ja läbiviimisel
- ▶ informatsioon ilmnemisel, mille puhul oleks auditi töövõtust keeldutud, jagama infot viivitamata AEV-le, et AEV ja töövõtupartner saaksid astuda vajalikke samme.

Töövõtu läbiviimine

- ▶ **Suunamine, järelevalve ja ülevaatamine**
 - ▶ Sh eraldi nõue, et enne aruande väljastamist peab töövõtu partner vaatama üle finantsaruanded ja audiitori aruande, sh peamiste auditi asjaolude kirjelduse (kui on) ning seonduva auditi dokumentatsiooni, määramaks kindlaks, et väljaantav aruanne on antud tingimustes asjakohane.
- ▶ **Konsultatsioon**
 - ▶ Partner peab võtma kohustuse, et keerulistes ja vaidlust tekitavates küsimustes konsulteeritakse kui seda nõuab P/P ning muudes küsimustes vastavalt partneri kutsealasele otsustusele
 - ▶ Konsultatsioonid on toimunud asjakohaselt ja asjakohasel tasemel, kokkuvõtted on konsulteeritud osapoolega kokkulepitud ja neid on rakendatud
- ▶ **Töövõtu kvaliteedi ülevaatus** – millal vajalikud, kokkuleppimine, auditit ei tohi lõpetada enne
- ▶ **Eriarvamused** – partner võtab kohustuse, et need on käsitletud ja lahendatud kooskõlas P/Pdega, kokkuvõtted dokumenteeritud ja rakendatud, auditit ei tohi lõpetada enne eriarvamuste lahendamist

Ressursid

- ▶ Töövõtu partner määrab kindlaks, et
 - ▶ töövõtu ajaks on õigel ajal kättesaadavaks tehtud piisavad ja asjakohased ressursid
 - ▶ on olemas kollektiivne (sh vajadusel siseauditit ja eksperte kasutades) asjakohane pädevus, võimekus ja piisav aeg auditi läbiviimiseks
- ▶ Sammude astumine, kui määrab kindlaks, et ülalmainitud ressursse ei ole piisavalt või pole need asjakohased
- ▶ Töövõtu partner peab võtma kohustuse seoses sellega, et töövõtu meeskonnale määratud või kättesaadavaks tehtud ressursse kasutatakse auditi töövõtu olemust ja tingimusi arvesse võttes asjakohaselt.

Monitoorimine ja korrigeerimine (M&K)

- ▶ Partneril peab võtma kohustuse:
 - ▶ omandada arusaam ettevõtte M&K protsessist saadud infost
 - ▶ kindlaksmääramine kas ja kuidas on see konkreetsetes töövõtus asjakohane.
 - ▶ valvel olemine kogu auditi vältel uue info suhtes ja edastama, kui on AEV
M&K seisukohast asjassepuutuv

Üldise kohustuse võtmine seoses kvaliteedi juhtimise ja saavutamiseiga töövõtu tasandil

- ▶ Töövõtu partneri kaasatus on kogu auditi vältel piisav ja asjakohane, nii et on alus selle kindlaksmääramiseks, et tehtud märkimisväärsed otsustused ja kokkuvõtted on asjakohased, ning ISA nõuete järgimisel on arvesse võetud auditi töövõtu olemust ja tingimusi, selle mis tahes muutusi ning ettevõtte seonduvaid P/P-e

Dokumentatsioon

Dokumentatsiooni peab lisama:

- ▶ tuvastatud asjaolud, asjassepuutuvad arutelud töötajatega ja kokkuvõtted, mis on tehtud:
 - ▶ eetikanõuetega, sh sõltumatusega, seotud nõuete ja kohustuste täitmise ja
 - ▶ kliendisuhete ja auditi töövõtu aktsepteerimise ja jätkamise kohta
- ▶ auditi jooksul toimunud konsultatsioonide olemuse ja ulatuse ning neist tulenevad kokkuvõtted ning kokkuvõtete rakendamise viis;
- ▶ kui auditi töövõtu puhul tuleb teha töövõtu kvaliteedi ülevaatus, et töövõtu kvaliteedi ülevaatus on lõpetatud audiitori aruande kuupäeval või enne seda.

Küsimuste aeg

Muudatused eetikakoodeksis

Angelika Ruubel / Audiitorkogu

Muudatuste eesmärk

- ▶ Sõltumatuse ja usaldusväärse suurendamine
 - ▶ AHÜ-de puhul kindlust mitteandvate teenuste (edaspidi *NAS*) osutamise keeld eneseülevaatuse ohu puhul
 - ▶ AHÜ-de puhul rohkem suhtlust valitsemisülesandega isikutega *NAS* ja auditi tasude osas
 - ▶ Sätted teenustasudest ebasobiva sõltumise käsitlemiseks (*fee-dependency*)
 - ▶ AHÜ-de puhul teenustasude läbipaistvus
 - ▶ Rohkem selgitusi kontseptuaalses raamis sõltumatuse ohtude hindamiseks ja maandamiseks *NAS*-ide puhul
- ▶ Kvaliteet
 - ▶ Eetikakoodeksi ja ISQM-ide ühtlustavad muudatused

AHÜ-de puhul keelavad sätted eneseülevaatuse ohu puhul

- ▶ Uus keeld *NAS* osutamisel AHÜ-de puhul, kui võib esineda eneseülevaatuse oht (R600.16), sest
 - ▶ Sellist ohtu ei saa kõrvaldada
 - ▶ Sellist ohtu ei saa vähendada aktsepteeritava tasemeni
- ▶ Juhised kuidas tuvastada, kas eneseülevaatuse oht võib esineda (600.13 A1 – 600.15 A2)
 - ▶ Kas esineb risk, et:
 - ▶ *NAS*-i tulemus moodustab osa arvestusandmetest, sisekontrollist finantsaruandluse üle või finantsaruannetest (mille kohta AEV arvamust avaldab), või mõjutab neid
 - ▶ Auditi käigus hindab auditi meeskond AEV või AEV võrgustiku tehtud otsustusi või toiminguid või toetub neile
 - ▶ „Võib tekitada“ vs „tekitab“
 - ▶ Olulisus

Lähenemine mitte-AHÜ-de puhul

- ▶ Ohtude käsitlemine, mitte-AHÜ-de puhul:
 - ▶ tuvastades, et eneseülevaatuse oht võib esineda, rakendame kontseptuaalset raamistikku, et hinnata ohu olemust ja taset
 - ▶ hinnates, kas on kaitsemehhanisme, mida saab rakendada
 - ▶ uued näited kaitsemehhanismidest ohtude käsitlemiseks
 - ▶ eetikakoodeks rõhutab, et teatud olukordades võib kaitsemehhanisme mitte olla või ei ole need ohtude käsitlemiseks piisavad
- ▶ Audiitorite toetus aitab mitte-AHÜ-de puhul kaasa tõhusale juhtimisele ja üldiselt on kaitsemehhanismid tõhusad ohtude vähendamisel aktsepteeriva tasemeni

	AHÜ	Mitte-AHÜ
Nõustamine ja soovitude andmine	<ul style="list-style-type: none"> Keelatud, kui võib tekitada eneseülevaatuse ohu Erandina ei ole keelatud, kui seotud info või asjaoludega, mis tõusetuvad auditi käigus, kui: <ul style="list-style-type: none"> ei võta juhtkonna rolli rakendatakse kontseptuaalset raamistikku muude sõltumatuse nõuete suhtes 	Ei ole muutusi senises lähenemises
Värbamisteenused	Täiendavad nõuded, millist värbamisteenust osutada ei tohi R609.5 – R609.6	
Maksunõustamise ja -planeerimise teenused (R604.13)	Keelatud, kui teenuse tulemuslikkus sõltub konkreetsest rmtp käsitlest või esitusest	Keelatud, kui teenuse tulemuslikkus sõltub konkreetsest raamatupidamislikust käsitlest või esitusest
Ettevõtte rahanduse teenused (R610.6)	finantsaruannetes/ võib esineda eneseülevaatuse oht	finantsaruannetes
Maksuteenused (alapeatükk 604)	Keelatud, kui teenus või tehing on seotud turundusega, planeerimisega või arvamuse avaldamiseks sellise maksekäsitluse toetamisega, mida ettevõtte soovitas ning eesmärk maksustamise vältimine	
	Keelatud, kui võib esineda eneseülevaatuse oht	
Arvestus- ja arvestussteenused (R601.6)		Ei ole muutusi senises lähenemises
Hindamisteenused (R603.5)	Keelatud, kui võib esineda eneseülevaatamise oht	
Õigusnõu (R608.7)		Erandid sätestatud R601.7
Eksperdist tunnistajaks olemine (R607.9)	Keelatud, v.a. kui esinevad lõigus 607.7 A3 sätestatud tingimused	Võib esitada tõendusmaterjali tunnistaja või eksperdist tunnistajana a) otseste teadmiste põhjal; b) oma eriteadmiste põhjal (607.7 A1), vt ka 607.7 A2-A3 Kaitsemehhanismide rakendamine
Kaitsja roll vahekohtus või kohtus vaidluse lahendamisel või kohtumenetluses (R608.11)	Keelatud	Keeld, kui asjakohased summad on olulised

Infovahetus valitsemisülesandega isikutega (AHÜ-d)

Uued nõuded 600.20 A1-R600.22

- ▶ Kui ei ole eelnevalt kokku lepitud teisiti:
 - ▶ valitsemisülesandega isikute **informeerimine**, et AEV on kindlaks määranud, et *NAS* ei ole keelatud ega tekita ohtu sõltumatussele või on oht vastuvõetaval tasemel
 - ▶ teabe **esitamise** AHÜ valitsemisülesandega isikutele, võimaldamaks neil teha informeeritud hinnang *NAS*-i mõju kohta AEV sõltumatussele
 - ▶ valitsemisülesandega isikutelt **nõusoleku hankimine** enne kui *NAS*-e osutatakse AHÜ-le; AHÜ-d kontrollivale ettevõttele või AHÜ otsese või kaudse kontrolli all olevale ettevõttele

Auditi tasud – muudatuste eesmärgid

- ▶ Käsitleda sõltumatuse ohte, mida tekitab kliendi poolt makstud tasu (410.4 A1-410.4 A5)
- ▶ Uued sätted auditi teenustasude taseme kohta (410.5 A1-R410.7)
- ▶ Muudest teenustest (mis ei ole audit või ülevaatus) saadud tasude proportsiooni asjaolu
- ▶ Teenustasudest sõltumise sätete täpsustused
- ▶ Läbipaistvus

Teenustasude proportsioon

- ▶ Ohtude hindamiseks ei ole seatud auditi tasude/teiste teenuste tasude proportsiooni piirmäära
- ▶ Koodeks teadvustab, et muudest teenustest saadud tasude suur proportsioon võib tekitada sõltumatuse ohte
 - ▶ Juhised kindlaksmääramisel, mis võib osutada suureks proportsiooniks, vt lõiked 410.11 A1 kuni 410.11 A3

Sõltuvus teenustasudest

- ▶ AHÜ-d: Ühe kliendi teenustasud moodustavad 15% kogutulust kahe järjestikuse aasta puhul, ei ole muutusi % lävendis võrreldes kehtiva koodeksiga
- ▶ Ettevõtteväline „väljastamiseelne ülevaatus“ võib olla kaitsemehhanismiks
 - ▶ nimetatud ülevaatus eesmärk peab olema kooskõlas töövõtu kvaliteediülevaatus eesmärgiga
 - ▶ eelnev täpsustus selleks, et selgitada, mis asi on „väljastamiseelne ülevaatus“ ja kuidas see suhestub ISQM 2 kohase töövõtu kvaliteedi ülevaatusega
- ▶ AHÜ puhul ei saa selline sõltuvus kesta igavesti ja seega kui kestab viiel järjestikusel aastal, peab lakkama olemast selle kliendi audiitor
- ▶ Mitte-AHÜ puhul vastav piirmäär 30% viiel järjestikusel aastal
 - ▶ väljastamisjärgne ülevaatus saab ohte maandada aktsepteeritava tasemeni
 - ▶ ei ole kohustuslikku väljumise nõuet ja täiendavaid läbipaistvuse nõudeid nagu AHÜ-de puhul

Täiendavad läbipaistvusnõuded teenustasude osas AHÜ-de puhul (410.29 A1-R410.32)

Oktoobri uudiskiri

Kliendi-poolne
avalikustamine

Auditi teenustasu avalikustamise kohustus on auditi kliendil. Meil Eestis tuleneb see kohustus RPS-ist

Arutelu
valitsemisül-
ga isikutega

Olukorras, kus AHÜ seda ei tee, peab audiitor arutama seda valitsemisülesandega isikutega

Audiitor
avalikustab,
kui klient seda
ei tee

Ulatuses, milles AHÜ seda infot ikka ei avalda, tegema vastava avalikustamise ise

Järgmisel aastal tulemas

- ▶ ISA 600 „Grupi finantsaruannete auditid“ muudatused
 - ▶ tõlgime 2024 kevad-suvel
 - ▶ kehtima hakkab 15. detsember 2023 ja hiljem algavatele perioodidele
- ▶ Eetikakoodeksi muudatused: AHÜ-de definitsioon

Küsimuste aeg

Tänan kuulamast!